

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.959.

LETO XII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v četrtek, dne 25. julija 1929.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 86.

Izvršba prečanskih sodb v Srbiji.

Vsled pritožbe nekaterih interesentov radi postopanja srbskih sodišč pri eksekviranju je podal na intervencijo Zbornice za TOI izvršilni odelek uprave grada Beograda pojasnilo, katerega vsebina bo naše trgovske in industrijske kroge gotovo zanimala in jo zato priobčujemo v izveščku.

Pojasnilo predvsem pravi, da izvršilna oblast pri eksekviranju preje opominja dolžnika na plačilo ter mu daje kratek rok 1—3 dni. Šele nato izvrši eksekutivno plačilo. To postopanje temelji na predpisih § 466 gr. sud. post. z dne 20. februarja 1865, ki pravi: »Kdor na opomin oblasti ne plača onega, na kar je obsojen in tudi noče zadostno določiti, kaj naj se mu proda radi plačila dolga, temu popiše in preeni policijska oblast sama najprvo premičnine, a če te ne zadoščajo, tudi nepremičnine ter jih proda.« Dolžniki se opominjajo s posebnim obrazcem.

Tako prakso je izvršilo mestno sodišče, samo da ne potem pismenih plačilnih opominov, temveč je pozivalo dolžnike, zaslišavalo jih o načinu plačila, jih čakalo in šele nato pristopilo k popisu. Ta praksa se je pokazala za dobro, ker je dober del dolžnikov poravnal dolgove na tak opomin. S tem so se prihranila številna pota uradnikov in eventualni spori, ki se dogajajo pri popisu premičnin vsled dokazila, o lastništvu na dotičnih stvarih. V takih primerih se plačilo odlaga dokler se ne konča spor.

Sodišče nadalje povdarja, da govori v prilog tej praksi bolj kot kdaj tudi moralni moment. Često se plačilo ne more izvršiti takoj, izvrši pa se vsled opomina. V dnevih stagnacije in kri-

ze ni prav, da se pritiska in moralno oškoduje dolžnik, ako more poplačati dolg tudi na opomin v roku 1—3 dni. Zahtevo, naj bi se popis izvršil takoj, sodišče zavrača, češ, da nima niti moralne niti zakonske podlage. Točka a) in b) § 466 gr. sud. post. predvideva, da se mora izvršiti popis takoj le, ako sodba temelji na menici in če zahtevajoči upnik dokaže nevarnost. Tega pa pri eksekucijah prečanskih sodb v Beogradu še ni bilo, ker so bile izrečene na podlagi drugih dokumentov (naročilnice), a ne na podlagi menic. Glede nevarnosti (t. s. 4, 5 § 399 gr. sud. post.) pa se še noben prečanski upnik ni pojavil s tako zahtevo in dokazom.

Trditve, da trgovci v Beogradu skrivajo blago, če jih sodišče opomni, smatra sodišče za enkrat za neosnovano. Vsak — tudi prečanski — dolžnik, ki hoče upnika oškodovati, more prikriti svoje stvari tudi brez opomina oblasti in preden pride izvršilni organ.

Izvršilni odelek smatra, da z opominom dolžnika na plačilo dolga v 1—3 dneh samo ustreže želji upnika. Ako bi se ta bal, da dolžnik skrije svoje stvari, bi prosil za predhodno zabranilo (prepoved), t. j. izvršbo v zavarovanje in šele potem za izvršbo radi plačila. Če tega ni storil, je sklepati, da zavarovanja tudi ni želel.

Glede prečanskih razsodb pripominja izvršilni odelek mestnega sodišča v Beogradu, da jih izvršuje, četudi često v formalnem pogledu ne ustrežajo, to pa zato, ker bi se nedostatk itak dopolnili in bi došla sodba zopet v izvršitev in ker končno želi, da bi ne dal povoda pritožbam.

Industrijska politika zagrebske mestne občine.

V beograjski reviji »Narodnem Blagostanju« čitamo naslednji članek:

»Pomena industrije za razvoj posameznih mest si niso, kakor izgleda, naše občine zadostno sveste. Dočim v drugih državah posamezne občine med seboj naravnost tekmujejo, koja izmed njih bo s čim večjimi koncesijami pridobila čim več industrijskih podjetij, so pri nas zelo redki primeri, da se pomaga ustanovitvi industrij bodisi z dajanjem brezplačnega ali cenega zemljišča bodisi s cenejšo električno strujo in vodo ali z osvoboditvijo od plačanja raznih občinskih davkov, doklad in taks. Ako se hoče kaka industrija etablirati v kakem mestu, so potrebni posebni sklepi in pogajanja, da se dobi tudi najmanjša koncesija.

Edino Subotica je načelno sklenila, da oprosti vsako novo industrijsko podjetje za 15 let vseh občinskih davkov in doklad.

Do predkratkga časa je mesto Zagreb prav malo pomagalo industriji. Opazilo se je celo direktno sovraštvo in delale so se razne težave. Mnoga podjetja se niso mogla radi tega, proti svoji nameri, etablirati v Zagrebu. Prejšnja občinska uprava je delala politiki industrijalizacije težave radi tega, ker je vedela, da je med delavci malo partijskih pristavev in da bi mogel dotok delavcev pomeniti izgubo občinske oblasti. A ta je bila v zvezi z raznimi interesi.

V seji mestnega sveta z dne 13. t. m. je bil sprejet predlog, da se zbere poseben odbor šestih oseb, ki mora do 10. septembra staviti konkretne

predloge, katere koncesije bi se moglo dovoliti onim, ki bi nameravali v Zagrebu ustanoviti nova industrijska podjetja. Z dovolitvijo gotovih koncesij se računa, da bi se v Zagreb privabilo znatno število novih industrijskih podjetij.

Ker ima mesto Zagreb na razpolago večje komplekse zemljišča, ki je pravno za ustanovitev industrij, odnosno je v pogajanjih za nabavo novih zemljišč, in ima poleg tega električno centralo in plinarno, ki so skoro amortizirane, je v stanu, da dá večje ugodnosti, prav gotovo, ako se bodo te ugodnosti nanašale tudi na znižanje občinskih davkov, doklad, taks in trošarin.

Tako drugod! Kako pa v tem oziru pri nas, zlasti v Ljubljani?!

VPIS DELNIC PRIVILEGIRANE AGRARNE BANKE.

Po dosedaj dospelih izkazih bank je vpisanih za 530 milijonov Din delnic. Ta vsota pa še definitivna, ker še vedno prihajajo nalogi za vpis iz inozemstva, ki se morajo tudi po zaključenem roku vpisa še upoštevati. Berlinska »Allgemeine Elektrizitätsgesellschaft« (A. E. G.) je vpisala 10.000 delnic (za 5 milijonov Din), francoska zavarovalnica »Union« pa 2000 delnic (1 milijon Din). Prijave za vpis je prejela banka tudi od naših izseljencev v Ameriki. Po podatkih Glavnega združenega saveza v Beogradu, ki je sam podpisal 2000 delnic, je združenstvo v naši državi skupno z drugimi vpisalo preko 18.000 delnic (9 milijonov Din).

GOSPODARSKI TEDEN V LJUTOMERU.

Ljutomerski gospodarski krogi pripravljajo za teden od 11. do 18. avgusta vrsto gospodarskih prireditvev. Predvsem bo ves teden odprta obrtna, industrijska in kmetijska razstava in sicer v prostorih meščanske šole in Sokolskega doma. Za to razstavo se je prijavilo že lepo število razstavljalcev iz vzhodnega dela oblasti, ki bodo pokazali interesentom svoje obrtne in industrijske izdelke ter kmetijske pridelke, med katerimi bo tudi slovit lutomersko vino. Otvoritev te razstave bo v nedeljo, dne 11. avgusta dopoldne, popoldne pa se bo vršilo slavnostno zborovanje Slovenskega trgovskega in obrtnega društva, ki slavi svojo desetletnico. Dne 14. avgusta prirede živinorejski krogi razstavo in premovanje goveje živine in konj, slednje znamenite murepoljske pasme, ter razstavo perutnine in sicer v senčnem Seršenovem logu.

Dne 15. avgusta pa bodo na Cvenu pri Ljutomeru konjske dirke, ki bodo pokazale murepoljskega konja v vsej njegovi lepoti in brzini. Na programu je pet kasaških in dvoje galopskih dirk, ki so odprte tudi konjem izven sreza Ljutomer. Za zaključek bo 18. avgusta v Seršenovem logu ljudska veselica. Priprave za te gospodarske prireditve, ki naj pokažejo glavne pridobitne panoge Panonske Slovenije, so v polnem teku in pričakovati je, da bodo rodile zaželeni sad. Razstavniki odbora je že v drugič zaprosil za polovično vožnjo in je upati, da se bo prošnji z ozirom na pomen prireditve v celoti ugodilo. Pojasnila o vseh zadevah daje razstavniki odbor.

AMNESTIJA IN ABOLICIJA DEJANJ, KAZNIVIH PO ZAKONIH O TAKSAH.

Na konkretno vprašanje je ministvo notranjih del pojasnilo, da prestopki po pravilniku o točilnicah, kavarnah in prodajalnah alkoholnih pijač ne spadajo med one prestopke, za katere velja zakon o amnestiji in aboliciji dejanj, kaznivih po zakonu o taksah. — Pojasnilo se more nanašati samo na prestopke po gornjem pravilniku, ne pa tudi na prestopke pravilnika o trošarinski pravici, ki je v zvezi s plačilom točilne takse, ker ne more biti nobenega dvoma, da taki prestopki spadajo po gornjem zakonu pod amnestijo in abolicijo.

VODNE SILE JUGOSLAVIJE.

Kapaciteta jugoslovanskih vodnih sil znaša, če se omejimo na 50 največjih virov energije, 3.500.000 konjskih sil (KS); če pa vštujemo tudi manjše vire energije, je kapaciteta bistveno manjša. Vse to velja za normalno stanje vode, in le s tem smemo računati, ker nam je le to v gospodarskem oziru zmeraj na razpolago. Primerjanje s Francijo in z Italijo nam pravi, da smo glede vodnih sil zelo na dobrem; Francija ima 4.6 mil. KS, Italija 4.7. A izrabljenih je zaenkrat pri nas šele 211.000 KS in sicer po 98 električnih centralah. Te centrale služijo sledečim namenom:

Namen	Število central	KS
Električna razsvetljava	48	81.500
Elektrokemična industr.	5	109.000
Druga industrija	30	16.500
Poljedelstvo	15	4.000

Skupaj 98 211.000

Pošta v hiši.

Odprava poslovne pošte v trgovskih in industrijskih obratih je gotovo pravilno in včasih celo precej zamudno opravilo, zahteva nekaj časa in vsekakor potrebne pozornosti. Lahko se pripeti, da ni primernih znamk pri roki, morebiti jih trenutno tudi ni v bližini dobiti. Cela vrsta neprilik je v zvezi z odpravo poslovne pošte, posebno če je obširna in raznovrstna.

Pred tridesetimi leti so lepili še na posamezne časopisne izvode poštne znamke, polagoma so poštne uprave ta način frankature opustile in danes se na celem svetu za časopisje plačuje poština v povprečninah.

Narščajoč promet, osobito z raznimi trgovskimi tiskovinami, je privedel do poenostavitve poštne frankature. Mesto znamk se je opremil vsak izvod s poštno-frankiranim znakom, ki so ga priznale vse države svetovno-poštne zveze. Ampak probujajoča se ideja za racionalizacijo vsega dela je rešila tudi vprašanje, izkoristiti mehanske moči, ki bi sigurno in naglo vršile poštno frankiranje v zasebni poslovni pisarni. Podjetna nemška industrija je leta 1927 prva spravila na trg strojno pripravo, ki mehnično oskrbuje poštno frankaturo doma. Stroj, ki ga izumitelj nazivlje »Francotyp«, ni večji od navadnega pisalnega stroja, natiska vsako frankirano označbo od 0.05 do 10.00 Din na poljubno obliko poštne pošiljke v vsakem številu.

Poleg poštinskega znaka natisne stroj še uradni poštni žig z datumom ter primerno označbo odpošiljalne tvrdke in kratko priporočilno besedilo, oziroma trgovsko znamko ali sličen reklamni dodatek. Na odtisu je videti tudi tekočo številko frankature ter uradno številko stroja. Razen tega se vidi na stroju vedno vsota celokupne natiskane frankature. Seveda se stroj pred uporabo poštournadno v dostopnih delih plombira, da se prepreči zloraba na škodo poštne uprave.

Postrežba »francotypa« je jako enostavna. Pred uporabo se vloži v stroj »vrednostna karta«, ki jo prodajajo pošte po 500 in 1000 dinarjev; z ročaji se sestavijo poštinski odgovarjajoče številke, kakor pri običajnih registriranih blagajnah. Pošiljke se zložene primaknejo stroju, ki se z roko ali majhnim elektromotorjem goni, vse drugo opravi stroj, ki natisne jako čisto na vsako pošiljko frankovalni znak ter obenem registrira sproti porabljeno poštino. Ko je vrednostna karta izčrpana, se stroj avtomatično ustavi, na karti pa še natisne skupno vsoto poštine in uradne podatke stroja; prihodnja karta se dobi samo v izmenjavi porabljene.

Res je, da mora stranka v naprej založiti poštino, ampak namesto cele znamčne zaloge dobi samo eno vrednostnico, ki dopušča vsakovrstno frankiranje do označene meje.

Značilna je uradna statistika o uporabi »francotypa« v območju nemške pošte. Frankatura s temi stroji je mednarodno priznana, v letu 1928 je bilo teh naprav v obratu 9708 ter se je število do danes več kot potrojilo. V rabi ga imajo pisarne veleindustrije, veliki trgovski obrati, društva in koncerni, javna in zasebna podjetja, posebno so posegli po njem veliki hoteli v važnih tujskoprometnih krajih itd.

Vsega skupaj se je »mehanično« frankiralo do konca leta 1928 za 8.891.000 mark in predstavljajo dobavni stroški za to količino znamk približno 30.000 mark. V desetih letih bi državna uprava brez škode lahko brezplačno dobavila interesentom take stroje. Prihranki na delu, osebju in času se ne dajo v številkah

oceniti, morajo pa biti vsekakor vzpodbudljivi, ker se je nemška iznajdba že davno udomačila v sosednih kulturnih državah in nemški trgovec je vester kalkulant, kakor vsi njegovi tovariši v tujini.

Iz predstoječega površnega opisa se dajo razbrati marsikateri prednosti tega modernega poslovnega pripomočka. Tu bi še bilo omeniti, da frankotipiranje pošiljke pošta brez vsakega nadaljnega poslovanja odpravi, ni se bati, da bi kakšna znamka odpadla, ali bilo predajno mesto nečistljivo. Portovna blagajna ostane popolnoma varna; večjim podjetjem ni treba več nalagati mrtvega ka-

pitala v znamke, končno se udeležuje s frankotypom prav čedna reklama, ki ne stane ničesar, pa v svoji posebnosti gotovo dobro zaleže.

Zastopniki industrije in trgovine bodo gotovo posegli po svinčniku ter številčno izračunali, kaj bi se dalo s tako uvedbo prihraniti.

Kaj porečejo propagandisti za tujski promet k vzgladu nekaterih nemških kopaliških podjetij, ki vso korespondenco svojih gostov brezplačno frankotipirajo ter tako razširjajo po vsem svetu izdatno propagando s pristavkom: »Vizitéz les baines Germaines«?

K. Tiefengruber, Maribor.

Za osnovanje zavarovalnega sosveta pri ministristvu za socialno politiko.

Pripravlja se revizija zakona o zavarovanju delavcev. O taki reviziji se je že ponovno govorilo, vendar ni dobilo to vprašanje doslej še konkretnjših oblik. Nova vlada je posegla tudi v ta problem in mi vsi iskreno želimo, ne samo v interesu delodajalcev, ampak tudi v interesu delavcev in zavarovanja sploh, da se nameravana revizija v polni meri posreči.

Pri reviziji zakona bi bil po našem mnenju celotno upoštevati tudi sklep, ki ga je napravilo ravnateljstvo Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani in ki je načelne in odločilne važnosti za ves ustroj zavarovanja. V zmislu tega sklepa je zahtevati, da se pri ministristvu za socialno politiko in narodno zdravje čimprej osnuje zavarovalni svet, v katerem bodo paritetno zastopani gospodarji in delavci. Sklep Okrožnega urada je bil napravljen na predlog predsednika g. Mihe Kreka, ki je v utemeljitev svojega predloga izvajal sledeče:

Današnje socialno zavarovanje je juridično komplicirano in popolnejše ter gospodarsko važnejše in obsežnejše, kakor je bilo pred vojno. Zlasti pa bo to dejstvo, ko se prične izvajati še starostno, invalidno ter smrtno zavarovanje. Zato je jasno, da mora zavarovalnim problemom tako država, kakor interesirana javnost, posvečati vedno bolj intenzivno pažnjo. Zlasti je važno, da se organizacija izvajanja in izpolnjevanja zavarovanja izvede tako, da bo ista v korist zavarovanju in v skladu z voljo in željami interesentov. Tudi naša država se je v zavarovanju odločila za princip avtonomije. To je bilo potrebno, da se ustvari soodgovornost interesentov, na drugi strani pa odgovornost države razbremeni. Potrebno je namreč, da je organizacija države pri reševanju javnih interesov izvedena tako, da se neposredna odgovornost prepušča predvsem interesentom samim. To načelo omogoča ustvarjanje medsebojnega zaupanja, preprečuje trenja in nezaupanja napram državni upravi ter utrjuje čut neposredne odgovornosti.

Načelo avtonomije je tudi radi tega v redu, ker bremena zavarovanja neposredno nosijo interesenti sami, brez pomoči države ali drugih javnih oblasti. Zato je umestno, da tudi o razpolaganju s temi sredstvi govore predvsem interesenti sami, seveda pod garancijo, da se vse vrši v skladu z zakonom in statuti. Nepotrebno omejevanje lastne odgovornosti interesentov more zavarovanju le škodovati in moralno zavaja k neekonomičnemu gospodarstvu, vzbuja nezaupanje, ustvarja utis, da so bremena nepotrebno visoka, dajatve pa nezadostno velike. Zato je brez dvoma znak previdnosti in psihološkega umevanja, ako se z vsemi sredstvi podčrtava načelo lastne odgovornosti.

Dasi je naš zakon o zavarovanju delavcev v načelu osvojil princip samouprave, vendar pa ta princip ni dosledno izveden. Po zakonu o zavarovanju delavcev je ta princip izveden le pri okrožnih uradih in Osrednjem uradu, dočim pri ministristvu za socialno politiko, ki v zavarovalnih zadevah igra zelo veliko vlogo, ne samo v zakonodajnem, ampak tudi v administrativnem pogledu, ta princip ni izveden. Pri nepopolnosti izvedbe

načela avtonomije, postaja tudi avtonomija pri okrožnih in Osrednjem uradu več ali manj iluzorna, ker ima ministristvo za socialno politiko po zakonu možnost, da vse sklepe samoupravnih organov po svojem arbitrarnem preudarku razveljavi. Ne samo sklepov, ki bi bili očitno protizakoniti, ampak tudi sklepe, ki se mu ne zde primerni ali potrebni. More se tudi zgoditi, da iz ministristva izhajajo odločbe, katere se odločno protivijo volji interesentov, ali pa odločbe, ki slone na nepoznanju stvari, ali lokalnih prilik. Pametno in koristno oporo delovanju ministristva v zavarovalnih stvareh morejo nuditi le interesenti sami. Zato zakoni drugih držav načelo avtonomije v socialnem zavarovanju izvedejo do vseh skrajnosti dosledno in popolno; in sicer na ta način, da predvidevajo poslovanje posebnih zavarovalnih svetov pri onih ministristvih, v katerih kompetenco spada nadzorstvo nad socialnim zavarovanjem.

Take zavarovalne svete ali drugačne organe pri resortnih ministristvih poznajo vse države. Kjer pa tega ni, je pa organizacija zavarovanja izvedena na drug način, namreč tako, da je popolnoma ločena od državne uprave tudi v pogledu nadzorstva. N. pr. v Nemčiji. To načelo, da posluje pri ministristvih resortni svet iz zastopnikov interesirane in strokovno kvalificirane javnosti, je sicer tudi v naši državi principijelno priznано in izvedeno. Vemo, da n. pr. v ministristvu prosvete deluje kot posvetovalni organ ministristva poseben prosvetni odbor itd. Skoro vsako ministristvo se pri reševanju važnih problemov naslanja na sodelovanje in strokovna mišljenja specialnih odborov. K izpopolnitvi notranje državne administracije, k tendenci pomirjenja duhov in k stremljenju strokovne in ekonomske izpopolnitve državne administracije brez dvoma spada potreba po ustanovitvi zavarovalnega sosveta pri ministristvu za socialno politiko in narodno zdravje.

Ravnateljstvo je nato soglasno sklenilo, da se prosi ministristvo za socialno politiko in narodno zdravje, da takoj pristopi h kreaciji takega sosveta. Sklep se je sporočil tudi vsem organizacijam delodajalcev in delavcev.

Mi predlog v celoti pozdravljamo in pričakujemo, da se za redigacijo predloga zavzamejo vse gospodarske organizacije. Kakor čujemo, se je naša zbornica obrnila tudi na vse druge zbornice v državi, da se tej akciji pridružijo.

REKORDNA BILANCA AMERIKE.

S koncem junija zaključeno gospodarsko leto v U. S. A. izkazuje prebitek 185 milijonov dolarjev, torej dosti več kot je znašal proračunjeni prebitek 87 mil. dol. Večji prebitek je v prvi vrsti posledica splošne prosperitete in dviga vrednot na efektivnem trgu, od česar ima država velik dobiček. Po mnenju krogov v zakladnem uradu (finančnem ministristvu) bodo v bodoči pomladi najbrž zopet davke znižali, ker računijo v letu 1929/30 s prebitkom 300 do 400 milijonov dolarjev. Državni dolg se je v zadnjem letu znižal za 673 mil. dol., je torej prvič po vojski padel pod vsoto 17 milijard dolarjev in znaša sedaj skupno 16 milijard in 931 milijonov dolarjev. Amerika leze iz dolgov, Evropa pa v dolgove.

UVOZ ČEVLEJEV V JUGOSLAVIJO.

Tudi naša industrija čevljev čuti hudo inozemsko konkurenco; zlasti velik je uvoz iz Češkoslovaške. Vendar je v zadnjih letih uvoz inozemskih čevljev padel, znak dobre domače industrije. Leta 1926 smo uvozili za 60.7 milijonov dinarjev inozemskih čevljev, leta 1927 za 57.1 in leta 1928 za 50.5 mil. Din. Delež Češkoslovaške na tujem uvozu se je od leta 1925 na leto 1928 sicer dvignil od 66% na 78%, vendar je ostalo absolutno število isto, ker se je skupni uvoz zmanjšal.

NAZADOVANJE V IZVOZU POSUŠENIH SLIV IZ JUGOSLAVIJE.

Izvoz posušenih sliv iz Jugoslavije pada od leta do leta, kakor nam kaže sledeči seznam. Nasprotno pa raste izvoz svežih sliv. Izvoz je znašal, v tisočih dinarjev:

Leto	Sveže slive	Posušene slive
1923	27.373	333.582
1924	10.790	179.000
1925	13.672	192.025
1926	18.597	233.587
1927	36.233	156.516
1928	46.815	128.897

SLOVENSKI TRGOVCI V CLEVELANDU OTVORILJO V SEPTEMBRU SVOJO RAZSTAVO.

Prvič v zgodovini ameriških Slovencev bo naš narod imel priliko videti velikansko razstavo slovenskih trgovcev in obrtnikov. Razstava se odpre v Slovenskem Narodnem domu v Clevelandu dne 25. septembra in bo trajala do 1. oktobra.

Ta razstava je očitni dokaz napredka slovenske metropole v Zedinjenih državah, dokaz napredka ne samo v trgovskem oziru, pač pa tudi dokaz napredka naših ljudi v splošnem. Delo ni malenkostno. Odbor že dva meseca neumorno deluje v to svrhu, in njegova naloga še ni končana. Še bo treba žrtvovati mnogo časa, predno bo vse v pravem teku.

Gospodarstvo Ogrske.

Najznačilnejši dogodek v ogrskem gospodarskem življenju v zadnjem času je bila mednarodna depresija na žitnih trgih. Približno 20-odstotnemu padcu pšeničnih cen v Chicago je sledil 14-odstotni padec v Budimpešti, 16-odstotnemu padcu cen kornu pa 20-odstotni padec. Sicer so se cene nato nekoliko popravile, a mračno razpoloženje traja še naprej. O tem govorimo tudi še na drugem mestu. Pravi, da je bila vsa eksportna politika kampanje 1928/29 zgrešena. Že v jeseni so začeli z agitacijo pri kmetih, naj svoje žitne zaloge varujejo, ker je pričakovati naraščanja svetovnotržišnih cen. Ta agitacija, započeta od vodilnih agrarnih organizacij, je imela res ta uspeh, da je bil izvoz žita v jeseni nenaravno majhen. Pričakovanje kmetov je bilo še ojačeno po pridelkovih cenitvah poljedelskega ministristva, ki je cenilo pridelek pšenice za dva milijona met. stotov manj kot je bil poznejši faktični pridelek, pridelek kornu za 1.5, krompirja za 1.9, sladkorne pese za 3.3 in krmilne pese za 2.9 milj. stotov manj. V kako težavnem položaju se nahaja ogrski izvoz žita, nam kažejo sledeče številke: Leta 1927 je znašal pšenični pridelek Ogrske 20 milijonov met. stotov, lani 27 milijonov. Izvozili so pa v času od 1. avgusta 1927 do 30. aprila 1928 pšenice 2.8 milj. met. stotov, moke 2.2, skupaj 5 milijonov stotov; v času od 1. avgusta 1928 do 1. aprila 1929 pšenice 2.77, moke (na žito preračunjene) 2.5, skupaj 5.27 milj. stotov. Lanski pridelek je bil za 7 milijonov stotov večji kot predlanski, eksport je bil pa le za malenkost večji. To je očitven dokaz krize v žitnem eksportu in daje povod za prav resne skrbi.

Glede odredb, ki naj pospešijo ogrski eksport žita, so si vodilni agrarni krogi precej na nejasnem. Govorijo o tarifnopolitičnih ugodnostih za eksporterje, o reviziji ogrsko-poljskih in ogrsko-nemških tarif itd., a od vsega tega ne pričakujejo nič bistveno boljšega. Zelo praktičen je predlog o pre-

Trgovina.

Dela za revizijo jugoslovanske carinske tarife v finančnem ministristvu so se pričela. Že v letu 1925 izgotovljena predloga naj zadobi sedaj zakonitost.

Vesti o importnem davku na Poljskem so se izkazale kot prenačljive. Tak davke so res hoteli vplejati, a je bilo toliko odpora, da vlada zaenkrat noče zavzeti nobenega stališča.

Cene žita na svetovnih trgih so v zadnjem času zopet v znamenju dviganja. V Chicago so dosegle višino kakor že leto dni ne.

Rusija se bo tudi letos udeležila velesejma v Pragi, in sicer v isti izmeri kot lani.

Minimum poravnalne kvote v Češkoslovaški je justično ministristvo dvignilo od 35 na 50 odstotkov. Ministristvo se ne pridružuje glasovom, ki se vsled zvišanja kvote bojijo naraščanja v številu konkurzov.

Effektni promet na dunajski borzi je znašal v juniju 57 milijonov šilingov; v lanskem juniju pa 78 milijonov.

Češkoslovaški izvoz v Bolgarijo je bil leta 1924 še na sedmem mestu bolgarskega uvoza in je znašal 316 milijonov šsl. kron. Lani je bila Češkoslovaška že na tretjem mestu, s 757 milijoni Kč, za Nemčijo in Italijo. V ozadje potisnjena je bila zlasti Avstrija.

Nadaljne nakupe žita v Rusiji zapoveduje ruska vlada organizacijam za preskrbo žita. Cena žita naj bo ista kot je bila lani.

Trgovska bilanca Avstralije v gospodarskem letu 1928/29 izkazuje izvozni previšek 5 milijonov funtov.

Prodaja piva v Avstriji se je v zadnjih tednih izdatno zboljšala, čeprav je skupna letošnja prodaja vsled neugodne zime in pomladi še zmeraj pod lansko.

Kartel usnja se pripravlja na Poljskem, ki je znana kot dežela kartelov. Kartel naj obsega vsa tozadevna podjetja in vse tovarne.

Svinec na svetovnem trgu je miren. Dovoza je veliko, potreba malenkostna.

hodu produkcijske smeri od pšenice na tobak, hmelj itd., a tak prelevitveni proces traja daljšo dobo in ni od njega pričakovati nikakšnega neposrednega zboljšanja. In pri vsem tem obeta biti bodoči pridelek ugoden, tako da bo še več zalog.

Industrijski položaj ni neugoden. Produkcija in poraba premoga se prav dobro razvijata in izkazujejo dosti večje številke kot lani. Sicer se premog ne rabi vedno samo v industriji, a premogovni indeks je zmeraj zanesljiv barometer industrijske konjunktore in pričča tudi o nadalje zdravem razvoju ogrske industrije.

Na denarnem in kreditnem trgu ni imelo zvišanje obrestne mere nobenih takih posledic, na katere bi ne bili že prej pripravljeni. Dežela je vsled zvišanja več trpela kot Budimpešta, ker se je tam obrestna mera bolj dvignila kot v glavnem mestu.

Borzni položaj je bil tudi v maju pod vplivom likvidacije banke Simon Krausz dr. Velike zgube, ki jih je utrpela družba Egis v zvezi s položajem Krauszove banke (družba je zgubila vsled tega poloma 75 odstotkov svoje glavnice), pač niso mogle razpoloženja na borzi poživiti. Pisali smo že, da je ponudil Krausz 40-odstotno poravnalno kvoto v gotovini, in sicer takoj; upniki depotov se odrečejo vsem nadaljnim zahtevam. Dalje obljubuje Krausz tekem 1 do 2 let 100-odstotno kritje depotov v onem razmerju, kakor bo njegova sanacija napredovala. Od 51 depotnih upnikov, med katerimi je 200 osebnih Krauszovih prijateljev, je menda 35 ponudbo že sprejelo in podpisalo. Manjšina se še obotavlja.

Zelo veliko preglavice in skrbi povzroča ogrskim gospodarskim krogom padanje boksitnih delnic, o čemer smo že parkrat poročali. O tem veličnem vprašanju, ki zadeva v polni meri tudi našo Jugoslavijo, bomo priobčili poseben daljši članek. V zadnjem času se namreč zelo veliko govori in piše, da se bo mogel dobivati aluminij iz aluminijevih soli, preko boksita, s čimer bi bila pač Ogrska smrtno zadeta. Saj je boksit njena narodna ruda.

Teden na Ljubljanski borzi

Posebno poročilo „Trgovskega lista“.

Devizno tržišče.

V pretečenem tednu je bil devizni promet na Ljubljanski borzi še dokaj znaten in je napram prometu predzadnjega tedna (19.224 milijona dinarjev) porastel za nad dva milijona, kajti skupno je znašal preko 21.393 milijona dinarjev.

Na pondeljkovem borznem sestanku je bil dosežen največji dnevni promet (blizu 6 milijonov), manjši je bil promet na sredinem, četrtkovem ter deloma na petkovem borznem sestanku, ker je znašal povprečno po štiri milijone, najmanjši pa v torek 16. t. m., ki je dosegel komaj 3.375 milijona dinarjev.

Kakor v obeh poslednjih mesecih je tudi v minoletem tednu dala večino zaključkov privatna ponudba, v glavnem Londona za šest in pol milijona dinarjev, potem Newyorka skoro za tri milijone dinarjev, Curiha za nad dvainčetrtilijona dinarjev, Trsta za 1.87 milijona dinarjev ter končno še nekaj manjših zaključkov Prage, Dunaja, Pariza, Budimpešte in Berlina. V privatnem blagu je bilo tedaj zaključeno deviz za preko 15 milijonov dinarjev.

Intervencija Narodne banke je bila zlasti potrebna radi velikega povpraševanja po devizah Praga (2.159 milijona dinarjev) in Dunaj 1.859 milijona dinarjev), razun tega je pa Narodna banka dala še nekaj zaključkov Curiha, Berlina, Londona ter Pariza na razpolago. V celem je bilo s posredovanjem Narodne banke zaključenega nad 6 milijonov deviznega blaga.

Po velikosti zaključkov v posameznih devizah je bilo zaključenega Londona za skoro sedem in Newyorka za približno tri milijone dinarjev, dalje Curiha za 3.263 milijona dinarjev, Praga za 2.778 milijona dinarjev, Dunaja za 2.221 milijona dinarjev, Trsta za 1.871 milijona dinarjev, Berlina za 0.929 milijona dinarjev ter nekaj manjših zaključkov Pariza in Budimpešte.

Devizna tečajnica kaže skoro neizpremenjeno sliko, kajti Curih je ostal kot običajno popolnoma, Praga in Berlin pa deloma neizpremenjena, dočim so močno valovali tečaji Londona in Dunaja s tendenco navzgor, tečaji deviz Amsterdam Bruselj, Budimpešta, Trst in deloma Newyork po s tendenco navzdol. Edini tečaj Pariza je na prvem in zadnjem borznem sestanku beležil enako visoko. Notacij drugih deviz ni bilo.

Efektno tržišče.

Ob neizpremenjenih tečajih je bila 18. t. m. zaključena edino Kranjska industrijska družba, Jesenice, po 260 dinarjev.

Tendenca stalno neizpremenjena.

Lesno tržišče.

Meseca julij in avgust pomenita za lesno trgovino mrtvo sezono. Če pa primerjamo izvoz te sezone z izvozom v letu 1927 in 1928, moramo v letošnjem letu, vsaj v začetku te sezone, vendar zaznamovati nekaki napredek.

Akoravno je povpraševanje po kurnem blagu nekoliko popustilo, je vendar stalna potreba v blagu po lesu v dimenzijah, ki jih določajo konzumenti sami, to je po takozvanem blagu po naročilu (komisijsko blago). V pretečenem tednu se je zaključilo sledeče blago: 22 vagonov gorivih hrastovih in bukovih drv, 5 vagonov hmelovk, 4 vagone hrastovih podnic, 3 vagone brzojavnih drog, 1 vagon bordonalov, 3 vagone tramov in 1 vagon oglja.

Išče se pa: ca. 30 m³ hrastovih boušev iz panjskih prvovrstnih hlodov do 3 m dolžine, brez grč, od 3 m naprej se tolerirajo za tekoči meter po ena zdrava grča v premerih 28—50 cm, 2 m³ 27 mm, 5 m³ 34 mm, 10 m³ 41 mm, 8 m³ 54 mm, 5 m³ 80 mm; ca. 270 m³ ostrorobih remeljnov: 20 m³ 24 × 48 mm, 50 m³ 34 × 68 mm, 40 m³ 38 × 78 mm, 40 m³ 58 × 78 mm, 40 m³ 68 × 68 mm, 80 m³ 78 × 78 mm, 4 m dolžine, monte, fco Sušak ali meja Postojna; 3 vagone ostrorobe in paralelne jelovine v širinah 25, 28, 30 cm, in sicer: 1½ vagona 28 mm, 1½ vagona 48 mm desk, dolžina 4 m, monte. Cena fco vagon via Djevdjelija tranzit.

Iščejo se: bukova, hrastova in mešana drva.

Nadalje se iščejo: kratice — smreka-jelka, paralelnih, ostrorobih, izključene gnile in razbite; 200 m³ desk, 13 mm, 130 m dolžine, širine od 20 do 40, največ od 10 do 15 cm; 500 m³ desk, 18 mm, 150 do 350 m,

od 12 do 30 cm, največ od 12 do 20 cm. Cena fco vagon Sušak; 1 vagon neobrobjenih javorjevih plohov, I., II., od 90 in 100 mm debeline. Cena fco vagon Sušak; 20 do 30 m³ neobrobjenih jelševih plohov, I., II., 60 mm. Cena fco vagon Sušak; vsako množino neobrobjenih lipovih plohov, I., II., od 50 do 130 mm, od 20 cm naprej, fco vagon Sušak.

2 vagona tramov, ¼, od 4—10 m dolžine; 1 vagon tramov, ¾, od 5—10 m dolžine; 1 vagon tramov, ⅝, od 5 in 6 m dolžine, fco vagon nakladalna postaja. — Nadalje se iščejo: brzojavni drogi — smreka, jelka, bor: dolžina 6-50 m, premer v vrhu 12 do 14 cm; dolžina 7-50 m, premer v vrhu 12 do 13 cm; dolžina 8 m, premer v vrhu 12—13 centimetrov, dolžina 8-50 m, premer v vrhu 12—13 cm, teža za m³ 650 kg, fco vagon italijanska meja.

Nadalje se išče: 1000 m³ madrierov — smreka jelka, 225 × 75 mm, 30 % — 4 m dolžine; 30% — 5, 6, 7 in 8 m dolžine; 35% — 4-33, 4-66, 5-33, 5-66, 6-33, 6-66, 7-33 in 7-66 m dolžine; 5% — 3-33 in 3-66 m, fco vagon prihod Sušak pristanišče, uverjenje preskrbi prodajalec; 200 m³ smežzole, 222 × 95 mm, v dolžinah 8—12 m, s polovičnimi metri; ea 270 m³ ostrorobih remeljnov: 20 m³ 24 × 48 mm, 50 m³ 34 × 68 mm, 40 m³ 38 × 78 mm, 40 m³ 58 × 78 mm, 40 m³ 68 × 68 mm, 80 m³ 78 × 78 mm, 4 m dolžine, monte fco Sušak ali meja Postojna.

Nadalje se išče: 30 vagonov cerovih drv.

Žitno poročilo.

V poslednjem tednu je bilo zopet opaziti na borzi v Chicagu pri vseh poljskih pridelkih precej občutno variranje cen, ki je bilo več ali manj spekulativnega značaja. Pšenica, ki je od 18. t. m. dalje bila mirna in je 20. t. m. oslabela na 134, se je 22. t. m. zopet pri živahni tendenci dvignila na 141 za julij, 145½ do 145½ za september in na 152½ za december. Te prilike je naša izvozna trgovina razumela dobro izrabiti in je tako kakor v minoletem tednu tudi še danes na vseh obvodnih postajah ob kanalu prav živahen promet in utovarja se šlep za šlepom v inozemstvo. Cena novi in sicer pšenici je skoraj popolnoma izjednačena in se plačuje na Tisi po 235—237.50 dinarjev, v Bački pa 222.50—225 Din.

Domači mlini še niso pričeli z nakupom in čakajo, da bo mlačva popolnoma končana in da se sedanja nejasna situacija razčisti. Na drugi strani je producent rezerviran pri prodaji radi živahnega izvoza in upa, da doseže boljših cen, še prav posebno iz razloga, ker se nudi za pšenico september 230—235 Din franko nakladalna postaja. Dovozi so razmeroma slabi, ker je več zaposleno na polju in ne preostaja časa za prevažanje blaga, radi česar se tudi dobave občutno zakasne.

Kupčija s koruso se še vedno ni razvila, ker je konsum zadostno založen z inozemskim blagom. Cena je danes 210 do 212.50 Din.

Pšenična moka je poskočila na Din 315—325 Din franko nakladalna postaja. Oves bački notira 190 Din brez posebnega interesa.

Cene na naši Ljubljanski borzi so sledeče:

Bačka pšenica: 80 kg, 2% prim., mlevska vozina, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, 275—277.50 Din.

Nova bačka pšenica: uzančno blago brez doplačila, dobava promptna, mlevska vozina, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 275 do 277.50 Din.

Pšenična moka 0/g: franko Ljubljana, pri odjemu celega vagona, plačilo po prejemu blaga, 400—402.50 Din.

Koruzna »La plata«: dobava meseca julija, avgusta, septembra, zacarinjeno, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 297.50—300 Din.

Koruzna bačka: zdrava, rešetana, mlevska vozina, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 260 do 262.50 Din.

Koruzna bačka: zdrava, suha, rešetana, navadna vozina, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 267.50—270 Din.

Jelmen bački ozimni: 67/68 kg, 270—275 dinarjev.

Oves bački: slov. postaja, navadna vozina 265—270 Din.

Zaključeno je bilo dva vagona pšenice, pol vagona korusa in pol vagona ovs.

Tečaj 24. julija 1929.	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22.8525
Berlin 1 M.	13.565	13.595
Bruselj 1 belga	—	7.9145
Budimpešta 1 pengő	—	9.931
Curih 100 fr.	1094.40	1097.40
Dunaj 1 šilling	8.0097	8.397
London 1 funt	—	276.44
Newyork 1 dolar	—	56.835
Pariz 100 fr.	—	223.23
Praga 100 kron	—	168.63
Trst 100 lir	296.86	298.86

PETROLEJ V BOSNI.

Iz Beograda poročajo: V savski dolini v Bosni iščejo z vrtnanjem petroleja. Sliši se, da je tamošnji okraj bogat na nafti in da bo vrtnanje imelo v najkrajšem času uspeh. — To poročilo je zelo važno. Dvakrat že smo v »Trgovskem listu« poročali, da se podaljšuje rumunsko petrolejsko nahajališče pod Donavo dol v Bolgarijo ter da je bolgarska vlada poklicala več inozemskih veščakov, ki so z vrtnanjem že pričeli ter dosegli tudi že lepe uspehe. Vsakrat smo pri tem poročilu opozarjali tudi na Jugoslavijo, koje zemlja ima na več krajih nepobitne znake, da se mora ondi v globini nahajati nafta, ta za sedanje gospodarstvo tako neobhodno potrebn produkt. Če bo vrtnanje v Bosni res imelo napovedani uspeh, je to v našem narodnem gospodarstvu ogromen plus.

»SREDNJEVROPSKE VREDNOTE IN NOVCNE BANKE«

Z naslovom »Die mitteleuropäischen Währungen und Notenbanken« podaja znani vrednostni veščak in pravni konzulent avstrijske Narodne banke dr. R. Kerschagl v založbi Srednjeevropskega zavoda (Mitteleuropäischer Institut, Industrie-Verlag Spaeth und Linde) na Dunaju izredno zanimiv pregled o razmerah vrednot in novčnih bank v Avstriji, Jugoslaviji, Ogrski, Češkoslovaški, Poljski, Italiji, Rumuniji in Nemčiji. Avtor, mednarodno priznan izvedenec, podaja na majhnem obsegu sliko vrednot po prevratu in obenem tudi važen pregled o zamenjalnih in kritnih določbah, s čimer so vsi izkazi narodnih novčnih bank podani prvič v nemškem prevodu; dalje govori avtor o vrednotnih paritetah srednjeevropskih vrednot ter podaja na koncu še seznam literature in kronike. Knjižica nudi vsakomur kratek, a dober pregled o razvoju vrednot in novčnih bank od prevratne zmede do današnjega dne.

ČEŠKOSLOVAŠKI CEMENT.

Na koncu tekočega leta poteče dogovor češkoslovaških tovarn cementa glede kontingentacije produkcije in enotnih prodajnih smernic. Za konec julija je zato sklicana v Prago konferenca vseh čeških, moravskih in slovaških cementarn, da se posvetujejo o podaljšanju dogovora za 4 do 5 let. Novozgrajene tovarne cementa, ki so bile doslej izven kartela, zaenkrat k novi pogodbi ne bodo povabljene.

ELEKTRIFICIRANA ŠVICA.

Več kot 62 odstotkov vseh švicarskih železnic je elektrificiranih in več kot 84.7% vsega železniškega prometa opravijo električni vlaki. Po podatkih švicarske trgovske zbornice je od 3703 kilometrov polnotirnih železnic v električnem obratu 2082 km ali ca 56%, od ozkotirnih železnic pa 1264 km ali 76% pri 1665 km. Od zobokolnih železnic, ki jih je 177 km, je elektrificiranih 72 km ali 40.7%.

Nove razglednice. V založbi tukajšnjega litografskega zavoda Čemažar in drug sta pravkar izšli dve seriji po šest razglednic s slovenskimi narodnimi vezninami. Njih avtor, znani naš narodopisec prof. Albert Sič, nam je s podal iz svoje bogate, še ne objavljene zbirke, krasne vzorce gorenjskih, belokranjskih, belih in pisanih vezenin ter aplikacij. Veseli nas, da je z objavo teh razglednic izpolnjena tudi ta vrzel, ki je stala odprta do sedaj edino le pri nas Slovincih. Te razglednice bo naše narodno čuteče ženstvo gotovo pozdravilo z velikim veseljem. Po njih si bo marsikatera pridna vezilja zvezla razne prte in prtiče ter druge uporabne predmete za dom in druge prilike. Razglednice so v tisku krasno izvedene in delajo čast omenjeni tiskarni. — Da seznanimo z našimi narodnimi vezninami tudi širše ljudstvo in pokažemo svetu, da smo tudi na tem polju bogati, je dolžnost nas vseh, zlasti pa naših žena in deklet, da jih pridno razpošiljamo svojim znancem in prijateljem na vse kraje. Našim šolam pa bodo še posebno dobro služile pri pouku v risanju in ženskih ročnih delih.

PO SVETU.

Vprašanje jugoslovanske ladjedelnice v Splitu so v zadnjem času prav resno sprožili, ker se je mesto kot pristaniško in industrijsko središče v zadnjih letih zelo razvilo. Za zgradbo ladjedelnice se prav posebno zanima češkoslovaško podjetje Škoda, ko se je bilo prepričalo o rentabilnosti načrta.

Iz poslovnega poročila italijanske avtomobilne družbe Fiat je razvidno, da se hoče tovarna pretvoriti, a ne v smislu znižanja produkcijskih stroškov v svrhu doseganja večjega dobička, temveč naj se z redukcijo nabavnih stroškov znižajo cene in naj se poraba avtomobila omogoči vedno širšemu občinstvu, zlasti domačemu.

Pri Hamburgu je kupil Ford tovarno, ki mu bo služila za prodajo in popravo avtomobilov. Na sosednem svetu bo pridikal še druge tovarne.

Delnice družbe umetne svile Enka na berlinski borzi zaenkrat ne bodo vpeiljane.

Monopol radija hoče zlomiti nova angleško-ameriška družba, ki je bila ustanovljena z glavnico 1 mil. funtov in ki je kupila v deželi Bečuana v Južni Afriki 200.000 acrov sveta.

Kahle, največja nemška tovarna porcelana, razdeljuje za preteklo leto 5-odstotno dividendo (lani 7%), a se mora pač letos 3 milijone mark glavnice več obrestovati.

Ribji lov včasih zelo veliko nese; tako n. pr. so nalovili Nemci v Severnem in Baltskem morju ter v Porenju samo v maju nad 16 milijonov kilogramov rib, ki so bile vredne 3.850.000 mark ali nad 53 milijonov dinarjev.

Največja bombaževa predilnica na evropskem kontinentu je tvrdka Gerrit v. Delden i. dr. v Gronau v Nemčiji.

I. G. Farben bo po poročilu južnoafriških listov pričela že v najbližjem času izkoriščati fosfatna najdišča v Južni Afriki. Tam so visokovredne kemične surovine, ki jih bo I. G. Farben predelovala v svojih tovarnah. Južnoafriška vlada hoče za I. G. Farben urediti posebno eksportno pristanišče.

Indija je naročila pri nemški tvrdki »Hanomag« (Hannoversche Maschinenbau A. G.) 52 kotlov za lokomotive v vrednosti 2.250.000 mark. Višina naročila tu ne pride toliko v poštev kot dejstvo, da so bili kotli naročeni v Nemčiji in ne v Angliji.

Beseda Emmentaler za sir tega imena že davno ne pomeni več izvora v švicarski dolini Emmental, temveč je sedaj samo še kvaliteta označba. Prim. od nas večkrat omenjeno prizadevanje plzenske industrije piva, da bi se beseda »plzensko pivo« rabila zares le za tam zvarjeno pivo.

Londonska banka Bareley razdeljuje 10-odstotno dividendo na A-delnice in 14-odstotno na B- in C-delnice.

Produkcija mleka na Danskem je narasla lani zopet za 2% in je dosegla s tem nov rekord. Leta 1931 bo sklican v Kopenhavn velik mednarodni pristavniški kongres.

Trije koncerni umetne svile, nemška Glanzstoff in Bemberg ter ameriški Kodak, pripravljajo fuzijo, ki bi bila izredne dalekosežnosti. Prva dva koncerna sta na Kodaku že itak v izdatni meri udeležena.

Depoziti v hranilnih bankah Danske so znašali na koncu marca 2012 milijonov danskih kron proti 1967 milijonom v letu 1928 in 1949 milijonom v l. 1927. Danska krona je nekaj nad 15 Din.

Produkcija newyorške Fordove družbe je znašala v prvem letošnjem polletju 1.065.000 avtomobilov, kar je doslej najvišje število.

Državni dohodki U. S. A. v računskem letu, ki se je končalo s 30. junijem, so izkazali 200 milijonov dolarjev prebitka, čeprav je predsednik Hoover par mesecev prej računil samo z 90-milijonskim prebitkom. Zaključki leta, ki se bo končalo 30. junija 1930, pa najbrže ne bodo tako ugodni, ker bo imel fiskus večje potrebe.

V Ukrajini so se vsled lepega vremena izgledi na dobro letino zelo povečali in pričakujejo nadpovprečno letino.

Francoska potreba po umetni svili je bila doslej zelo navezana na uvoz. Z ustanovitvijo novih tovarn in družb se pa hoče Francija osamosvojiti in kriti svojo potrebo dnevno ca 10.000 kg sama, oprta na precej visoko uvozno carino.

RAZNO.

Direktorji v manjšini. Splošno mnenje je, da je v času delniških družb in družb z o. z. nastavljeni ravnatelj kot obratni vodja samostojnega podjetnika po številu dalek prekosil. Pa ni tako, tudi v visokointeligenčnih državah ne. Dr. Brauweiler je za Nemčijo sledeče izračunal: tudi če omejimo število v posredstvih prihajajočih obratov na take, ki imajo več kot 20.000 mark osnovne glavne, torej samo na večje obrate, vidimo, da je v Nemčiji 17.000 družb in ca. 150.000 zasebnih obratov ter da je bilo na koncu leta 1925 število nastavljenih obratnih vodij 181.280, število samostojnih obratnikov pa 4.600.000. Sicer prevladuje samostojni obrtnik v prvi vrsti v mali in srednji obrti, nastavljeni direktor pa v veliki industriji, a v obeh slučajih so izjeme številnejše kot si navadno to predstavljamo.

Skoraj pet milijard dolgov nemških mest. Nemška mesta z več kot 25.000 prebivalci so najela v prvem letošnjem četrtletju 447,8 milijonov mark dolgoročnih dolgov, od teh 381,9 milijonov doma v Nemčiji; v vsem računskem letu 1928/29 so najela ta mesta 1329,7 mil. dolgoročnih dolgov, od teh 1042,4 mil. doma. Dolgoročno zadolženje od statistike upoštevanih mest je znašalo 31. marca t. l. 3291 mil. mark, od teh 2410 mil. doma najetih. Kratkoročnih kreditov je bilo 823,8 mil. mark, zastarelih dolgov 681,2 milijonov. Skupno zadolženje teh mest je znašalo torej 31. marca t. l. okroglo 4800 milijonov mark. Te številke beremo v Statističnih četrtletnjih poročilih, ki jih izdaja zveza nemških mest (der Deutsche Städtetag). Šele v dinarje preračunjena vsota nam pokaže vso svojo ogromnost.

Standard Oil ne obnavlja pogodbo v Rusijo. Standard Oil je obvestila sovjetsko vlado, da dobavnih pogodb za ruske petrolejske produkte, tičočih se dobav v Carigrad, zaenkrat ne bo obnovila. Daje pa Standard Oil tudi drugih pogodb z ruskim petrolejskim sindikatom noče obnoviti. V poučenih krogih spravljajo to odklonilno stališče Amerikancev v zvezo z znanim omejitvenim vprašanjem petrolejske produkcije v Ameriki.

Stiske nemške bombaževе industrije. Trgovska in obrtna zbornica v Münsteru (Westfalska) je imela po ogledu največje bombaževе predilnice evropskega kontinenta, tvrdke Gerrit v. Delden i. dr. v Gronau, občini zbor. Dr. Steiner je poročal na občnem zboru, da obratuje v bombaževi industriji Münsteru in okolice (Münsterland) 2.250.000 vreten in 38.000 statev. Dvig davkov, mezd in socialnih bremen je imel pa to posledico, da znaša danes za en in isti kos blaga

mezdni delež v Poljski, Češkoslovaški in Avstriji 24 šilingov, v Belgiji, Franciji in Italiji 28, v Nemčiji pa 48, torej še enkrat toliko kot v prvih treh deželah in skoraj še enkrat toliko kot v drugih treh. Iz tega prihaja rastoč uvoz in dvig cen na nemškem trgu, vsled česar so se morale izvršiti v bombaževi industriji zmeraj večje obratne omejitve. Brez večje carinske zaščite se bo nemška bombaževa industrija zrušila, je rekel Steiner, čeprav bi se ta carinska zaščita ne mogla drugače doseči kot z odpovedjo trgovske pogodbe Franciji. — Kako daleč smo še od Združenih držav Evrope!

Kako se Opelovo podjetje amerikani-zira. To podjetje, ki je sedaj v rokah ameriških General Motors, je v skladu z enakimi napravami pri Gen. Motors ustanovilo lasten odplačilni finančni zavod. Vodi ga v prvi vrsti ameriški strokovnjaki. Razmotirajo misel, da bi se ta zavod pozneje spremenil v posebno Opelovo banko. Uradnikom in nastavljenjem tovarne bodo po naročilu otvorili tekoče račune in tudi hranilne račune. Nameravajo ustanoviti tudi lastno zavarovalnico za avtomobile.

Okoli družbe Anaconda Copper Mining se pričinja tvoriti menda nov bakreni trust, ki bi predstavljal eno najmočnejših združenj sveta. »Anaconda« je tudi velik producent cinka. Copper = nem. Kupfer. Kakor se vidi, bo razpolagala družba »Anaconda« sčasoma s 25 milijoni ton bakra in bi nova skupina Guggenheim-Anaconda bila vladarica na svetovnem trgu bakra.

S sladkorno pese obdelani prostor v Češkoslovaški v kampanji 1928/29 je znašal 250.475 ha, za 11 odstotkov manj kot leto prej. Pridelali in predelali so 59,87 mil. stolonov pese proti 74,76 v prejšnji kampanji, torej za 20% manj.

Amerikanci prodirajo v nemško industrijo aeroplanov. Tovarna aeroplanov Raab-Katzenstein v Kasellu (Hesenska) je sklenila z nekim ameriškim merodajnim aeroplanskim koncernom delovno zvezo. Ameriška družba bo gradila v Ameriki nemške konstrukcije in bo dobila nemške licence za Severno in za Južno Ameriko. Njena protiusluga obstoji v odškodnini v gotovini in v odstupu 7 odstotkov njene glavne nemške družbi, ki bo po ameriških načelih pričela tudi s fabrikacijo najmodernejšega jeklenega pohištva. Amerikanci zahtevajo popolnoma novo organizacijo kaselske tovarne. Od Kassela ven hočejo prodreti v nemško aeroplansko trgovino in hočejo po ameriškem sistemu prodajati aeroplane na obroke. Za prodrom v avtomobilno industrijo sledi prodor Amerikancev v aeroplansko industrijo. In to se bo nadaljevalo.

Avstrijska tekstilna industrija. Razni obrati avstrijske tekstilne industrije so že pred nekaj časa vsled neugodnih prodajnih razmer omejili prometovanje in so stopili v stik z merodajnimi činitelji. Javili so razne železe glede zvišane carinske zaščite, glede davčne in socialne politike. Industrija opozarja posebno na dejstvo, da so cene zelo neugodne in da je pri visokih nabavnih stroških rentabilno delo zelo oteženo. Pravijo, da so produkcijski stroški v Avstriji večji kot drugod. To pa vsak pravi.

Baker tendira slabo, ker je industrija v primeri z zaposlenostjo dobro založena s surovim materialom.

Hmelj.

VIII. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov. Zalec v Savinjski dolini, dne 23. julija 1929. Vobče se stanje hmeljskih nasadov še vedno lahko označi z »dobro«, dasi se tudi tuintam v vrstovih vsled silne vročine pojavlja solnčni palež. Temeljito premočenje zemlje bi bilo nujno potrebno, ker se v nekaterih nasadih že izvršuje izkobiljenje cvetja. Letošnje blago bode prav dobre kakovosti, ker je rastlina popolnoma prosta vseh škodljivcev. Po današnjem stanju se že lahko trdi, da letos ne bomo prideli toliko hmelja kot v minulem letu.

Društveno vodstvo.

TRŽNA POROČILA.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 19. julija 1929 je bilo pripeljanih 208 svinj. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5—6 tednov stari 155 do 190 Din za komad, 7—9 mesecev stari 250—300, 3—4 mesecev stari 350—400, 5—7 mesecev stari 450—600, 8—10 mesecev stari 750—860, 1 leto stari 1000 do 1200 Din; 1 kg žive teže 10—12,50, mrtve 16—18 Din. Prodanih je bilo 142 svinj.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 30. julija t. l. ponudbe glede oddaje pleskanja mostu čez Krko ter glede dobave 1000 kg karbolineja in 1000 komadov lopat. — Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 2. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 6700 kg pločevine; do 5. avgusta t. l. pa glede dobave 1100 kg bakra v drogih. — (Predmetni pogoji so na vpogled pri posameznih oddelkih.) — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 29. julija t. l. ponudbe glede dobave kontaktov za električna dvigala. — Direkci-

ja državnih rudarskih preduzeč v Sarajevu sprejema do 29. julija t. l. ponudbe glede dobave 50.000 komadov kapsol; do 29. julija t. l. ponudbe glede dobave 9000 komadov električnih vžigalnikov; do 8. avgusta t. l. glede dobave 120 metrov cevi; do 10. avgusta t. l. pa glede dobave 8000 m jeklenih vrvi. — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 1. avgusta t. l. ponudbe glede dobave balat-jermen in 700 kg vijakov za jamske tračnice; do 8. avgusta t. l. glede dobave 300 metrov konopnenih cevi, 300 kg železne žice, 750 kg okroglega in obročnega železa, 25 kg bakrene pločevine in 25 komadov ključev za matice. — Direkcija državne železare Vreš-Majdan sprejema do 7. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 4000 kg masti, 2400 kg kave, 2500 kg olja, 5 vagonov moke. — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 9. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 600 m armiranega kabla, delta kovine, 200 komadov lopat, 400 m tračnic in delov za kolesa. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 5. avgusta t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 10.000 kg dekstrina; dne 7. avgusta t. l. glede dobave 1500 kg denaturiranega špirta, 1200 kg surove karbolne kisline ter glede dobave 32.000 komadov plošč od azbest cementa; dne 9. avgusta t. l. glede dobave vrvi, rudečega platna za signalne zastavice in platna za čiščenje tal. — Dne 8. avgusta t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave pločevine. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 30. julija t. l. se bo vršila pri Ekonomskem odelenu Ministrstva vojske in mornarice v Beogradu ofertalna licitacija glede dobave 1.200.000 kg krušne moke; dne 3. avgusta t. l. pri Mašinskem odelenu Generalne direkcije državnih železnic v Beogradu glede dobave 1850 ton kovaškega koksa, 2650 ton livarskega koksa, 1180 ton plinskega koksa, 2700 ton kovaškega premoga in 320 ton plinskega premoga; dne 7. avgusta t. l. pri Saobračajno-komercijelnem odelenu Direkcije državnih železnic v Sarajevu glede oddaje prekladanja blaga na postaji Krusevac; dne 9. avgusta t. l. pri Računsko-ekonomskem odelenu Ministrstva za gradbe v Beogradu glede dobave 12 motornih koles s prikolico. (Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri posameznih odelenjih.) — Dne 9., 13., 16. in 20. avgusta se bodo dovršile pri Glavnem sanitetskem slagališču v Zemunu ofertalne licitacije glede dobave raznega lekarniškega materiala. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem slagališču.)

TISKARNA MERKUR

TRG-IND. D. D.

LJUBLJANA
Gregorčičeva
ul. 23. Tel. 2552

se priporoča za naročila vseh trgovskih in uradnih tiskovin. Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, statuse, tabele, letake i. t. d. Knjigoveška dela izvršuje v LASTNI KNJIGOVEZNI

VINOCE
tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi najfinejši in najokusnejši
namizni kis iz pristnega vina.

Tehnično in higijenično
najmoderneje urejena
kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna:

Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.

Zahtevajte ponudbo!

R. RANZINGER - LJUBLJANA
Telefon 2000 (RAJKO RANZINGER) Telefon 2000
Špedicijsko podjetje, skladišče, carinsko posredništvo, prevažanje pohištva

VELETRGOVINA
kolonijalne in špecerijske robe
IVAN JELAČIN
LJUBLJANA

Zaloga sveže pralene kave, mletih drobov in rudniških vode.

Točna in solidna posredništvo!

Zahtevajte cenik!

Trgovci, oglašajte v „Trgovskem listu“!

PROMETNA BANKA D.D., Ljubljana, Stritarjeva 2

Telefon št. 2149, 2968. Pošt. hran. rač. 13.855. (vagal pred Škofljo 1, naspr. magistrata.) Žiro-račun pri Narodni banki.

Nakup in prodaja valut in deviz. — Sprejemanje vlog na tekoči račun in hranilne knjižice, vnovčevanje čekov in menic. — Izdaja uverenj, garancijskih in kreditnih pisem, podeljevanje kreditov in izvrševanje vseh bančnih poslov po najkulantnejših pogojih.